Ügyszám: ABI-359-2/2011/K

[…] részére

Tisztelt Uraim!

A hozzám írt levelükben kifogásolhatónak tartják azt, hogy a három magyar mobiltelefon-szolgáltató – állításuk szerint – adatbázist vezet azokról a volt ügyfelekről, akik a társaságoknak tartoznak vagy korábban tartoztak, továbbá állásfoglalásomat kérik abban is, hogy át kell-e adniuk a mobiltelefon-szolgáltató ügyintézőjének egyes hatósági igazolványaikat (TAJ kártyát, adókártyát), és az ügyintéző készíthet-e ezekről fénymásolatot.

A kérdéseikre a következő tájékoztatást adom.

1. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 1. pontja értelmében személyes adat bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. Az Avtv. 2. § 9. pontja értelmében adatkezelés az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása. Az Avtv. 3. § (1) bekezdése alapján személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény elrendeli.

Ennek alapján megállapítható, hogy a mobiltelefon-szolgáltatóknak jelenleg vagy korábban tartozó adósokról vezetett nyilvántartás személyes adatokat tartalmaz, amelyeknek kezelése akkor egyeztethető össze az Avtv-vel, ha az adatok gyűjtése, tárolása, továbbítása valamely hatályos törvényi rendelkezés felhatalmazásán alapul, vagy ha ahhoz az érintett hozzájárul.

Jelen esetben a törvényi felhatalmazást az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (továbbiakban: Eht.) 158. § (1) bekezdése biztosítja. Ennek alapján, bizonyos feltételek fennállása esetén, az Eht-ban meghatározott személyes adatokat az egyik elektronikus hírközlési szolgáltató a másiknak átadhatja vagy attól átveheti, illetőleg a szolgáltatók közös adatállományt is létrehozhatnak. Elektronikus hírközlési szolgáltatónak minősülnek többek között a mobiltelefon-szolgáltatók, a vezetékes telefonszolgáltatók és az internet szolgáltatók is.

Az Eht. 158. § (2) bekezdése meghatározza, milyen személyes adatokat kezelhetnek a szolgáltatók:

a) az előfizető születési nevét, születési helyét és idejét, lakóhelyét, tartózkodási helyét;

b) az előfizető hozzájárulását bizonyos adatainak az Eht-ban meghatározott céloktól eltérő felhasználásához;

c) a szerződés tartamát.

Az Eht. 158. § (3) bekezdése arról rendelkezik, hogy milyen esetben lehetséges a személyes adatok kezelése. Ennek alapján azon személyek adatait kezelhetik, akiknek

a) számlatartozás miatt a szolgáltató a szerződését felmondta, vagy a szolgáltatás igénybevételi lehetőségét az előfizető számára részben vagy egészben korlátozta;

b) számlatartozása miatt a szolgáltató bírósági vagy hatósági eljárást kezdeményezett az előfizető ellen, illetve az előfizető tartózkodási helye ismeretlen;

c) az igénylő, illetve az előfizető kár okozása érdekében a szolgáltatót megtévesztette vagy a megtévesztésére törekszik (így például, ha a személyi igazolványa nyilvánvalóan hamis, hamisított vagy érvénytelen);

d) egyetemes szolgáltatóval szemben fennálló, 3 hónapot meghaladó díjtartozása van (egyetemes szolgáltató a Magyar Köztársaság területén bárhol, minden felhasználó számára megfizethető ár ellenében igénybe vehető szolgáltatást nyújtó szolgáltató – jellemzően valamely, vezetékes telefonszolgáltatást nyújtó társaság).

Emellett az érintett védelme érdekében megfelelő garanciák is érvényesülnek. Egyfelől, az Eht. 158. § (4) bekezdése értelmében a szolgáltató köteles az előfizetőt haladéktalanul tájékoztatni az adatátadás tényéről, így az előfizető tájékoztatást kap arról, ha egy másik szolgáltató is kezeli személyes adatait. Másfelől, az Eht. 158. § (5) bekezdése alapján a szolgáltatók az adatokat legfeljebb egy évig kezelhetik, amelyet a késedelembe eséstől kell számítani. Továbbá az Eht. 158. § (6) bekezdése alapján amint megszűnnek az adatok jogszerű kezelésének vagy átadásának feltételei, a szolgáltató köteles haladéktalanul intézkedni az előfizető adatainak a közös adatbázisból történő törlése iránt, és értesítést küldeni a korábban értesített szolgáltatóknak és az érintett előfizetőnek a törlés tényéről. Ilyen lehet például az, ha az előfizető kiegyenlíti a tartozást: ekkor személyes adatai törlésre kerülnek az adatbázisból. Végül az Eht. 158. § (7) bekezdés a) pontja alapján az egyik szolgáltató a másiktól kizárólag az Eht. 158. § (1) bekezdésében szereplő célból kérheti a személyes adatok átadását.

További garancia az is, hogy valamennyi, az Eht. 158. §-ban megfogalmazott rendelkezés megsértése esetén Önök a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 140. § (1) bekezdése alapján a Média- és Hírközlési Biztoshoz fordulhatnak panaszukkal, aki elősegítheti az Önöket megillető jogok és méltánylást érdemlő érdekeik érvényesülését.

A fentiek alapján elmondható, hogy a három mobiltelefon-szolgáltatást nyújtó cég törvényi felhatalmazás alapján, az Avtv-vel összeegyeztethető módon hozhat létre azon személyek adatait tartalmazó adatbázist, akik a társaságok felé tartoznak vagy korábban tartoztak.

2. Az Eht. 129. § (6) bekezdése alapján az írásban megkötött egyedi előfizetői szerződésnek többek között tartalmazni kell az előfizető születési nevét, születési helyét és idejét, lakóhelyét, tartózkodási helyét. Az Eht. 154. § (1) bekezdése alapján a szolgáltató a szerződés létrehozatala céljából kezelheti az előfizető azonosításához szükséges és elégséges személyes adatot. Ennek megfelelően szerződéskötéskor a mobiltelefon-szolgáltatók ügyintézői – az előfizető azonosítása érdekében – elkérhetik az ügyfelek személyi igazolványát, hiszen ezáltal tudnak bizonyosságot szerezni az előfizető személyazonosságáról.

Az Avtv. 2. § 1. pontjában meghatározott fogalomnak megfelelően a személyi igazolványban feltüntetett adatok (természetes személyazonosító adatok, lakcím, képmás, igazolványszám) személyes adatok, míg az Avtv. 2. § 9. pontja alapján okmányok lemásolása adatkezelésnek minősülnek. Ily módon a személyes adatok kezelésének vagy az érintett hozzájárulásán vagy törvényi felhatalmazáson kell alapulnia. Emellett az Avtv. 5. §-ában foglalt célhoz kötöttség elve alapján személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, és csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen.

Az Eht. és az Avtv. rendelkezéseinek összevetése alapján megállapítható, hogy az Eht. fent idézett rendelkezései nem jelentenek törvényi felhatalmazást arra, hogy a mobilszolgáltatók ügyintézői a hatósági igazolványt fénymásolhassák, illetőleg arra más törvény sem ad lehetőséget.

A fénymásolás azért sem szükséges, mert az egyén személyes jelenléte elengedhetetlen a hatósági igazolvány alapján történő személyazonosításhoz. Az arcképes hatósági igazolványok értelemszerűen csak akkor rendelkeznek bizonyító erővel, ha lehetőség nyílik

arra, hogy az ügyintéző megbizonyosodhasson afelől, hogy az igazolványon szereplő személy képmása és az igazolványt felmutató személy megegyeznek.

Számos korábbi állásfoglalásomban megállapítottam, hogy egy hatósági igazolványról készült fénymásolat esetében annak felhasználása nem minősül személyazonosításnak, még akkor sem, ha több adat összevetésére nyílik lehetőség. Emellett a hatósági igazolványról készített másolat nem rendelkezik bizonyító erővel arról, hogy hiteles másolata egy érvényes hatósági igazolványnak.

Továbbá a TAJ kártya és adókártya fénymásolása azért is kifogásolható, mivel az Eht. csak azonosíthatóság érdekében engedi meg az Eht-ban meghatározott személyes adatok kezelését. Márpedig az Eht. nem ad felhatalmazást arra, hogy a szolgáltatók az Eht. 129. § (6) bekezdésben foglaltakon kívül további személyes adatokat kezeljenek, ellenben a TAJ kártyán és az adókártyán olyan adatok is szerepelnek, amely a szerződéskötés szempontjából közömbösek. Emellett a TAJ kártya és az adókártya önmagában alkalmatlan a személyazonosításra.

A hatósági igazolványok fénymásolásával összefüggésben a korábbi adatvédelmi biztosokhoz hasonlóan jómagam is számtalan állásfoglalásban felhívtam a panaszolt adatkezelők figyelmét jogellenes eljárásukra. Amennyiben Önök esetében is hasonló sérelmes helyzet áll fenn, akkor az állásfoglalásomnak megfelelően visszautasíthatják hatósági okmányaik fénymásolás céljából történő átadását.

Személyes adatok védelmét és a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő ügyben forduljon hozzám továbbra is bizalommal.

Budapest, 2011. április 6.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András